

**Informatienota voor de raad**

Datum 20 juni 2023

|              |                                                                                                   |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Onderwerp    | Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks, PvdA inzake Deskundigenverklaring Wijziging Geslacht. |
| Versienummer | V .2                                                                                              |

Portefeuillehouder D.S. de Jong

Informant T. Duteweert  
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling  
Telefoon 038 498 2689  
Email [t.duteweert@zwolle.nl](mailto:t.duteweert@zwolle.nl)  
Bijlagen 1. Art. 45 vragen GroenLinks, PvdA inzake Deskundigenverklaring Wijziging Geslacht.

**Wij stellen u voor kennis te nemen van:**

- De beantwoording van de artikel 45 vragen GroenLinks, PvdA inzake Deskundigenverklaring Wijziging Geslacht

Datum 30 mei 2023

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Op 22 mei 2023 zijn er artikel 45 vragen gesteld door Groenlinks en PVDA over de bekostiging van deskundigenverklaring die nodig is voor het wijzigen van het geslacht in het BRP. De raad ontvangt door middel van deze informatienota de antwoorden op de art. 45 vragen.

**Kernboodschap**

Beantwoording artikel 45 vragen over de bekostiging van de deskundigen verklaring voor het wijzigen van het geslacht in het BRP.

**Toelichting**

Onder de huidige wetgeving dient een aanvraag tot het wijzigen van het geslacht in het BRP te worden ingediend in de geboortegemeente.

Vraag 1. Is het college bekend met de manier waarop er in de bovengenoemde gemeenten wordt omgegaan met de kosten voor de deskundigenverklaring?

Antwoord: Ja, het college is bekend met de manier waarop er in de bovengenoemde gemeente wordt omgegaan met de kosten.

Vraag 2a: Heeft het college een beeld van het aantal aanvragen dat jaarlijks wordt gedaan voor bijzondere bijstand voor een deskundigenverklaring wijziging geslacht?

Antwoord: Er zijn geen aanvragen voor bijzondere bijstand voor een deskundigenverklaring bekend bij het college.

Vraag 2b: Heeft het college een beeld van het aantal aanvragen dat jaarlijks wordt gedaan voor wijziging van geslacht in het BRP?

Antwoord: Het college heeft deels een beeld van het aantal aanvragen dat jaarlijks wordt gedaan. Sinds 2017 zijn er 105 aanvragen voor het wijzigen van het geslacht in het BRP gedaan bij de gemeente:

|                 |     |
|-----------------|-----|
| 2017            | 4   |
| 2018            | 14  |
| 2019            | 16  |
| 2020            | 18  |
| 2021            | 20  |
| 2022            | 22  |
| 2023 t/m 26 mei | 11  |
| Totaal:         | 105 |

Onder de huidige wetgeving dient een aanvraag te worden ingediend in de geboortegemeente. Een deel van deze 105 aanvragen zal dus geen betrekking hebben op huidige inwoners van Zwolle, maar op geboren Zwollenaren die inmiddels ergens anders wonen. Ook zijn er Zwollenaren die elders zijn geboren en dus niet in Zwolle deze aanvraag kunnen doen. Het is daardoor niet mogelijk om een compleet beeld te krijgen van hoeveel Zwollenaren hun geslacht hebben laten wijzigen in het BRP.

Vraag 2c: Heeft het college een beeld van het aantal aanvragen dat niet wordt gedaan vanwege de financiële drempel?

Antwoord: Er is geen beeld van het aantal aanvragen dat vanwege de financiële drempel niet wordt gedaan. Omdat er geen aanvragen zijn geweest voor bijzondere bijstand en er geen compleet beeld is van hoeveel Zwollenaren een geslachtswijziging aanvragen is er ook geen indicatie te geven.

Vraag 3: Is het college het met onze fractie eens dat deze hoge kosten onwenselijk zijn en in contrast staan met doelstellingen van een regenbooggemeente om alle inwoners te faciliteren in hun mensenrechten?

Datum

30 mei 2023

Antwoord: Inclusief Zwolle is een van de vijf hoofdthema's van het Coalitieakkoord. Het betekent dat Zwollenaren zich vrij en veilig voelen om te kunnen zijn wie ze zijn. Het betekent het wegnemen van drempels die die vrijheid, veiligheid en gelijkwaardige toegang voorkomen. We beschermen kwetsbare groepen. We vinden het belangrijk dat mensenrechten hoog in het vaandel staan. Wanneer inwoners de te maken kosten voor de noodzakelijke deskundigenverklaring om in het BRP te kunnen zijn wie ze zijn als financiële drempel ervaren is dit niet-wenselijk. Eventuele kosten die hierop volgen, voor bijvoorbeeld het vernieuwen van een identiteitskaart, zijn normale kosten voor normale diensten.

Vraag 4: Indien eens, is het mogelijk om de kosten voor een deskundigenverklaring bij voorbaat onvoorwaardelijk te vergoeden, zodat een inwoner deze niet hoeft voor te schieten en geen extra drempel over hoeft te stappen voor het aanvragen van bijzondere bijstand? Indien oneens, zou u dat kunnen toelichten?

Het is mogelijk om de kosten voor een deskundigenverklaring te vergoeden. De gemeente Utrecht doet dit bijvoorbeeld. De gemeente Nijmegen gaat nog een stap verder en vergoedt ook de legeskosten voor een rijbewijs en/of een nieuw identiteitsbewijs waarbij gekozen moet worden tussen een identiteitskaart of een paspoort. De gemeente Rotterdam heeft toegezegd met terugwerkende kracht de kosten voor het wijzigen van geslachtsregistratie sinds 2022 te gaan vergoeden. Er is in Rotterdam nog niet besloten wel kosten hier precies bij horen.

De wijziging van het geslacht wordt verwerkt in de geboorteakte. Deze wijziging zelf is gratis. De kosten voor de benodigde deskundigenverklaring en brief zijn €315. In de huidige wetgeving mogen alleen personen van 16 jaar en ouder een geslachtswijziging aanvragen. De kosten voor een nieuw rijbewijs bedragen nu €44,65. Een identiteitsbewijs is €36,96 voor aanvragers onder 18 en €68,50 voor hen boven de 18. Paspoorten kosten €75,80 voor hen boven de 18 en €57,30 voor hen onder de 18.

Een andere mogelijkheid zou zijn om meer bekendheid te geven aan de optie om bijzondere bijstand aan te vragen voor de kosten. Deze mogelijkheid bestaat omdat de deskundigenverklaring verplicht is. Daarmee staat de noodzaak vast mocht er bijzondere bijstand worden aangevraagd. De noodzakelijk gemaakte kosten zijn geen algemene kosten van het bestaan welke uit de algemene bijstand voldaan kunnen worden. Het zijn kosten die gevolg zijn van bijzondere individuele omstandigheden. Uiteraard geldt wel het reguliere beoordelingskader (inkomen en vermogen) van de Participatiewet om vast te stellen of er daadwerkelijk recht is op bijzondere bijstand.

Vooralsnog staat er in de Tweede Kamer een plenair debat gepland in week 26 over de nieuwe transgenderwet. Bij inwerkingtreding zou deze wet de verplichting tot het aanvragen van een deskundigenverklaring schrappen, daarmee vervallen ook de kosten die nu gemaakt moeten worden.

Vanwege de huidige wetgeving zit er een complexiteit in het vergoeden van de gemaakte kosten. Dit zit hem in het verschil tussen de geboortegemeente en de huidige woonplaats. Dit maakt het ook lastig om te kunnen schatten hoeveel kosten er zouden zijn wanneer de benodigde kosten zouden worden vergoed, omdat het niet met zekerheid te zeggen is hoe vaak we deze kosten zouden gaan vergoeden.

## Openbaarheid

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 30 mei 2023

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer